

La clau

Ala vista de les reaccions del president del Govern («Hi ha qui intenta pescar en aigües remogudes a veure què en treu») i del seu ministre de l'Interior («Jo sóc la víctima») després de fer-se públiques gravacions d'una conversa en què **Jorge Fernández Díaz** i el cap de l'Oficina Antifrau de Catalunya buscaven casos de corrupció que afectessin polítics sobiranistes, és fàcil pronosticar que falten dos telediaris perquè la culpa la tingui **Alfredo Pérez Rubalcaba** i els alts funcionaris del ministeri que només obeeixen el PSOE i busquen per tots els mitjans possibles desallotjar el PP del poder. La mateixa teoria de la conspiració que es va armar després de l'11-M o com a conseqüència de la instrucció

Teoria de la conspiració

JUANCHO
DumallDIRECTOR
ADJUNT

del cas Gürtel («No hi ha una trama del PP; hi ha una trama contra el PP», va dir **Rajoy** el febrer del 2009).

Suposem que al ministre li han parat una trampa, com demostra-

ria el fet que ha sigut gravat al seu propi despatx i que la conversa es fa pública cinc dies abans de la cita electoral. Doncs bé, això en aquest cas seria un agreujant del verdader fons de l'assumpte: l'ús dels aparells de l'Estat per buscar corrupcles –certes o imaginàries– de polítics rivals. La qüestió essencial no és qui va gravar, sinó el menyspreu a l'Estat de dret que demostra el que s'ha gravat.

En el que hauria de ser l'últim episodi de la seva carrera política, **Fernández Díaz** es pot apuntar uns quants gols. Ha aconseguit reanimar els partits independentistes catalans, amb una campanya que no acabava d'arrencar, i fer-ho amb un dels arguments més valuosos per a ERC i CDC: la persecució antide-

mocràtica per part de l'Estat. Ha transmès la idea que la lluita contra la corrupció està viciada d'origen perquè pot ser teledirigida des del poder polític. I ha aconseguit deixar en ridícul el seu entorn, que ni tan sols sap mantenir la privacitat de les converses del ministre al seu despatx.

Impacte a les urnes

¿Tindrà gaire impacte a les urnes aquesta notícia? És impossible saber-ho. Però, més enllà del 26-J, l'alegre conversa **Fernández-De Alfonso** dona munició a Catalunya als que denuncien les trampes i falta d'escrúpols d'un Estat hostil.

@JuanchoDumall

La roda

JULI
Capella

Viure votant

No està malament votar sovint. Molt pitjor és no poder fer-ho mai. Però tampoc n'hi ha prou. Ja hem vist el resultat de confiar cada quatre anys el vot als partits. Acaben usant-los per justificar les seves martingales. Llavors t'emprenyes, però no serveix de res. Canvies a un altre i tornem-hi. És més efectiu votar cada dia, com més sovint millor, fer-ho per sistema en cada acció. Votar a l'encendre la dutxa, al comprar el diari, al triar el transport, al fer la compra, al sintonitzar el canal...

En realitat, cada acte de la nostra vida acaba sent una elecció entre altres d'infinites. Totes transcendeixen, sigui domèstica o planetària, no hi ha acte impune. Són nanovots, gairebé imperceptibles, però si els sumes als altres milions d'actes durant els milers de dies d'una vida, i de tothom, apareix un potencial meravellós. Això no vol dir que alguns es decideixin per les

En realitat, cada acte de la nostra vida acaba sent una elecció entre infinites

grans epopeies i no es conformin amb minúcies. Encara que aquests líders abnegats i sacrificats acaben fent por.

A l'altre extrem hi ha la persona conscient, la que escull cada actitud alineada amb el seu ser. No és que es passi el dia calculant. No és un plasta progre imposant les seves consignes, simplement vota en cada gest. Sense ser impostat ni fer-se pesat, al contrari, com una cosa a penes significant. Aquest vot continu, és a dir vital, descol·loca el sistema perquè el subverteix. És impossible recomptar aquests vots, posar-los normes, assignar-los escons. És un vot que no atén campanyes electorals, no és poruc ni valent, no té organització ni sigles. Ni guanya ni perd, és.

La gent que vota permanentment no espera canvis, els produeix; encara que siguin microscòpics. Són gestos que es van acumulant lentament i que ens regalen una fragància ambiental alliberadora. Manen sense manar, tot un misteri...

Diumenge toca vot de paper, també comptarà una mica. ≡

ELS DIJOUS, ECONOMIA

Patologies socials de la desigualtat

Per combatre l'epidèmia d'obesitat que ens ve al damunt és necessari una dieta d'equitat

ANTÓN
Costas

Aquesta setmana se celebra a Barcelona el Congrés de la Societat Espanyola de la Cirurgia de l'Obesitat (SEC). El doctor **Antonio Lacy**, cap del servei de cirurgia gastrointestinal del Clínic, ha tingut l'amabilitat de convidar-me a la sessió inaugural. Després d'agrair-l'hi m'he preguntat què podia oferir un economista com jo a un congrés d'aquesta naturalesa. Possiblement aportar una mirada externa a la professió sobre un problema que és una verdadera epidèmia social i que, no obstant, queda ocult als ulls de la societat.

Al contrari que altres malalties com el càncer o les degeneratives, l'obesitat no atrau l'atenció de la societat. No obstant, és una malaltia terrorífica per als que la pateixen. Als sofriments i les limitacions físiques que fan que molts se sentin presoners en el seu propi cos s'hi uneix l'existència d'un estigma social que margina i fustiga aquestes persones en les seves activitats socials quotidianes (escola, feina, relacions socials i de parella, etcètera), i que afecta la seva autoestima i dignitat. El resultat és una disminució del seu benestar emocional i social.

EL TRACTAMENT i la prevenció que ofereixen les polítiques sanitàries i de salut focalitzen el problema en l'individu. L'enfocament sanitari tracta, per una ban-

da, d'augmentar els recursos i millorar la seva gestió i, per l'altra, d'augmentar l'eficàcia de les tècniques quirúrgiques i terapèutiques. L'enfocament de salut, per la seva part, busca educar en els riscos associats a l'obesitat i tracta d'induir hàbits alimentaris més bons, una dieta saludable.

Tot això és necessari, però no és suficient. Moltes persones pensen que l'obesitat està determinada genèticament. Però el seu creixement tan ràpid en les tres últimes dècades no té res a veure amb els factors genètics. Ni tampoc amb un problema de dieta alimentària. S'ha produït una ruptura de tendència que està associada a la desigualtat que s'ha introduït a les nostres societats en les tres últimes dècades.

L'obesitat és ara una malaltia de classe social. Mirin al seu voltant. Veuran que els rics són més primis i que els pobres tendeixen al sobrepès i a l'obesitat. No obstant, no sempre ha sigut així. Fins fa poques dècades els rics eren més grans, els pobres més primis. Aquesta transició epidemiològica està vinculada als canvis que han tingut lloc en la distribució de la renda.

Les estadístiques són aclaridores. Mentre les nostres societats van ser més igualitàries, als anys 60 i 70 del segle passat, el percentatge d'obesos en el conjunt de la pobla-

LEONARD BEARD

Hi ha hagut un canvi evident: ara els rics són més primis i els pobres tendeixen al sobrepès

ció era molt baixa. A mesura que en les últimes tres dècades s'han anat fent més desiguals l'obesitat s'ha disparat. Tant l'obesitat d'adults com la de nens.

AQUESTA ÚLTIMA és més dramàtica, perquè un infant obès serà un adult obès, amb totes les conseqüències físiques i emocionals esmentades anteriorment, i a més amb una menor esperança de vida. A Espanya el creixement de l'obesitat entre la infància és més alt que en la majoria dels països europeus. Un creixement que ha anat paral·lel a l'augment de la desigualtat al nostre país.

El que ha passat amb l'obesitat ha passat també amb altres patologies: malalties mentals, consum de drogues, esperança de vida, embarassos d'adolescents, augment de la població reclusa, pèrdua de mobilitat social i d'oportunitats. Per a aquells de vostès que estiguin interessats a conèixer els costos socials de la desigualtat i per què les societats més iguals funcionen més bé, recomano la lectura del llibre de **Richard Wilkinson i Kate Pickett**, traduït al castellà amb el títol de *Desigualdad: un análisis de la infelicidad colectiva*.

Estem davant de patologies de la desigualtat que són veritables epidèmies socials. Entre elles, potser la més desconeguda és la de l'obesitat. Per fer-hi front no n'hi ha prou de promoure una dieta sana. La majoria de les persones afectades coneixen els avantatges d'una dieta saludable. Però segueixen consumint menjar porqueria perquè aquest tipus de menjar és una forma de buscar confort davant d'una situació inconfortable. No únicament és un problema d'estil de vida, és un problema de desigualtat.

Aquesta mirada sobre l'obesitat és la que vaig tractar de portar al congrés dels cirurgians de l'obesitat. No n'hi ha prou de dedicar més recursos clínics i millorar l'eficàcia terapèutica de les tècniques, ni tampoc de fomentar una dieta alimentària saludable. Per fer front a l'epidèmia d'obesitat que ens ve a sobre és necessari també una dieta d'equitat; és a dir, una societat més equitativa. ≡

Catedràtic de Política Econòmica (UB).